

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/2017,Rocznica-wprowadzenia-stanu-wojennego-Internowani-w-kamasze.html>
2020-09-29, 05:12

Rocznica wprowadzenia stanu wojennego. Internowani „w kamasze”.

13 grudnia 2009 r. przypada 28. rocznica wprowadzenia stanu wojennego, który należy do najbardziej dramatycznych, a zarazem kontrowersyjnych wydarzeń w powojennej historii Polski. W świetle ostatnich badań kwestia tego, czy podjęta decyzja uratowała Polskę przed sowiecką interwencją wojskową, wydaje się nie być dalej kwestią sporną. Jedynym i faktycznym celem wprowadzenia stanu wojennego było sterroryzowanie społeczeństwa i ratowanie zagrożonego przez „Solidarność” monopolu władzy PZPR.

Przygotowania do wprowadzenia stanu wojennego rozpoczęły się już w sierpniu 1980 r. Rozpoczęte wówczas prace studyjne zintensyfikowano w październiku tego roku, nadając im jednocześnie kryptonim „W”. Opracowaniem stosownych planów zajął się Komitet Obrony Kraju i działający na jego polecenie Sztab Generalny WP. Z 28 października 1980 r. pochodzi m.in. najstarsza z zachowanych list osób przewidzianych do internowania.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej były gotowe do wprowadzenia stanu wojennego już w połowie marca 1981 r., jednak ze względu na obawy o reakcje społeczeństwa z ostateczną decyzją zwlekano jeszcze ponad pół roku.

[Czytaj więcej.](#)

Zawieszenie stanu wojennego

12 grudnia 1982 r. gen. W. Jaruzelski poinformował w telewizyjnym wystąpieniu, że zdaniem Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego zaistniały warunki do zawieszenia stanu wojennego, a 19 grudnia Rada Państwa podjęła decyzję o zawieszeniu stanu wojennego z dniem 31 grudnia 1982 r. Formalne zniesienie stanu wojennego nastąpiło dopiero 22 lipca 1983 r., nie oznaczało to jednak w żadnym stopniu zmiany kursu władz wobec opozycji. Wskutek nacisków opinii światowej władze komunistycznego reżimu postanowiły, że do 23 grudnia 1982 r. zlikwidują wszystkie ośrodki internowania. 8 października 1982 r. Sejm PRL uchwalił nową ustawę o związkach zawodowych, która przekreślała szansę na reaktywację „Solidarności”.

Internowani „w kamasze”

W odpowiedzi na brak możliwości reaktywacji „Solidarności”, 9 października 1982 r. podziemne władze związkowe wezwały działaczy do zorganizowania 10 listopada strajku generalnego. To miała być równocześnie rocznica zarejestrowania „Solidarności” w 1980 r. W dniach 11-13 października 1980 r. zaczęły się już pierwsze zamieszki w kraju.

Ogniskowa kłopotów władzy ludowej znajdowała się w zakładach pracy, dużych skupiskach robotniczych. Średni aktyw „Solidarności” miał najlepszy i najszerzej pojęty kontakt z ludźmi. Skutecznie przekonywał do swych racji i wpływał na innych w swoich środowiskach, byłby doskonałym łącznikiem dla powracających z internowania działaczy „Solidarności”. Obmyślono więc unieszkodliwienie tych działaczy poprzez powołanie do wojska.

21 października 1982 r. dyrektor Departamentu V MSW w Warszawie wystosował do zastępców komendantów wojewódzkich MO ds. Służby Bezpieczeństwa pismo, w którym nakazywał:

„Proszę do dn. 23 października 1982 r. wytypować osoby rekrutujące się głównie z dużych zagrożonych zakładów pracy podejrzane o inspirowanie i organizowanie ostatnich strajków i zajęć ulicznych, negatywne występowanie

przeciwko tworzeniu nowych związków zawodowych, czynną wrogą działalność (np. druk, kolportaż, łącznikowanie itp., a nienadające się z różnych powodów do internowania lub zatrzymania”.

W typowaniu tych osób Służba Bezpieczeństwa współpracowała ściśle z Wojskową Służbą Wewnętrzną. 29 października 1982 r. Departament III MSW sporządził listę osób wyznaczonych do odbycia „zasadniczej służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych”. Tego rodzaju wykazy trafiły do kilkudziesięciu Wojskowych Komisji Uzuppełnień w całym kraju. Zasady tzw. rekrutacji wydał gen. A. Jasiński. Jeden z punktów tej instrukcji mówił:

„Typowań żołnierzy rezerwy, poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej dokonają organy WSW wspólnie z organami Służby Bezpieczeństwa przy zastosowaniu następujących kryteriów: Typowaniem objęte będą duże zakłady pracy w następujących województwach: Warszawa, Gdańsk, Elbląg, Szczecin, Wrocław, Kraków, Rzeszów, Legnica, Gorzów Wlkp., Poznań, Łódź, Katowice, Stalowa Wola, Tarnów, Częstochowa, Białystok, Toruń, Płock, Lublin, Bydgoszcz, Zielona Góra, Włocławek, Słupsk, Konin, Olsztyn, Koszalin, Kołobrzeg.”

Oficjalny powód to ćwiczenia wojskowe dla rezerwistów, lecz faktycznie chodziło o odizolowanie ludzi działających w podziemiu od ich środowisk i ograniczenie zasięgu przewidywanych protestów oraz demonstracji. Dlatego na „ćwiczenia” często trafiały osoby z orzeczoną niezdolnością do odbywania służby wojskowej, a nawet osoby niepełnosprawne. Działacze „Solidarności” do obozów wojskowych byli zazwyczaj powoływani przez Wojskowe Komendy Uzuppełnień, czasem bilety wręczane były przez SB. „Ćwiczenia dla rezerwistów” trwały od listopada 1982 r. do lutego 1983 roku. Była to druga wielka fala internowania, tym razem pod pozorem służby wojskowej.

[Czytaj więcej.](#)

„Zrobimy wam Katyń”

„(...) Pierwszy ranek zaczął się od musztry. Poszli wszyscy, także chorzy i niepełnosprawni: - Bez palców u rąk, z jedną nogą krótszą, długą dłuższą, chorzy na serce - wylicza Godlewski. - *Ja sam miałem krwawiące wrzody. Tamtych to nie interesowało.*

- *Chodziło o to, żeby nas przeczłogać, upokorzyć, zastraszyć* - dodaje Władysław Kuś. Jeden z oficerów powiedział: *Zapomnijcie o powrocie do domu. Obok na poligonie stacjonują radzieckie wojska. Zrobią wam tu drugi Katyń”.* (<http://www.abcnet.com.pl/wojskowe-obozy-specjalne-biala-plama-stanu-wojennego>).

Miejscowości, do których powoływano działaczy podziemia do odbycia służby wojskowej i na „ćwiczenia rezerwy”:

1. BARSZCZEWO	30. KRĘPA	57. RZESZÓW
2. BEŁCHATÓW	31. KRÓSNO	58. SANDOMIERZ
3. BIAŁOGARD	32. LĘBORK	59. SANOK
4. BIAŁYSTOK	33. LUBARTÓW	60. SKARŻYSKO- KAMIENNA
5. BIELSKO BIAŁA	34. LUBLIN	61. SKIERNIEWICE
6. BRZEG	35. ŁAŃCUT	62. SŁUPSK
7. BYDGOSZCZ	36. ŁASKARZEW	63. STAŁOWA WOLA
8. CHOROSZCZ	37. ŁEBIEŃ	64. STARACHOWICE
9. CHYBIE-MNICH	38. ŁĘCZNA	65. STARGARD SZCZECIŃSKI
10. CZERNICHÓW	39. ŁÓMŻA	66. STASZÓW
11. CZERWIN	40. ŁOWICZ	67. SZCZECIN
12. CZUDEK	41. ŁÓDŹ	68. ŚWIDNIK
13. DĘBICA	42. ŁYSOMICE	69. TARNOBRZEG
14. DZIERZKOWICE	43. MIELEC	70. TARNÓW
15. DZIERŻĘCIN	44. NISKO	71. TCZEW
16. GDAŃSK	45. OLSZTYN	72. TORUŃ
17. GDYNIA	46. OPOLE LUBELSKIE	73. TRZEBNICA
18. GRUDZIĄDZ	47. OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI	74. TYCHY
19. HUTA DĄBROWA (PODOSIE)	48. OSTRÓDA	75. UNISŁAW
20. JASŁO	49. OŻARÓW	76. URZĘDÓW
21. KĘTRZYN	50. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	77. USTRZYKI DOLNE
22. KĘTY	51. PŁOCK	78. WARSZAWA
23. KIELCE	52. POŁANIEC	79. WŁOCŁAWEK
24. KOŁOBRZEG	53. PUŁAWY	80. WROCŁAW
25. KONIN	54. RADOM	81. ZAMOŚĆ
26. KONSTANTYNÓW	55. RUMIA	82. ZWIĘCZYCA
27. KOSZALIN	56. RYTWIANY	83. ŻYRARDÓW
28. KRAKÓW		
29. KRAŚNIK		

Stowarzyszenia powołane przez "internowanych w kamasze"

Źródła:

1. Marcin Dąbrowski - „Obozy Wojskowe 1982-1983”, referat wygłoszony w dniu 12 września 2009 r. w Łodzi podczas konferencji popularno-naukowej „Niepokorni w Kamasze - kartki z kalendarza”.
2. Stowarzyszenie Osób Internowanych „CHEŁMINIACY 1982”.
3. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Internowanych w Obozach Wojskowych.
4. Internowani 1981-1982.
5. http://www.ipn.gov.pl/portal/pl/203/1567/Stan_wojenny.html
6. <http://www.13grudnia81.pl>
7. <http://www.chelminiacy.toya.net.pl>
8. <http://www.chelminiacy.kei.pl/akta.html>
9. <http://www.darpoint.pl/pages/wos.htm>
10. <http://www.abcnet.com.pl/wojskowe-obozy-specjalne-biala-plama-stanu-wojennego>

Opracował: Maciej Czulicki

[Tweetnij](#)